

De Vierde Wijze

Christus Triumfatorkerk 1 januari 2023

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Bijbellezing Matteüs 2: 1-12

KOMEN

- Welkom, door ouderling van dienst
- We zingen staande: Dank U voor deze nieuwe morgen (Lied 2168: 1, 2 en 5)
- Moment van stilte
- Begroeting en bemoediging
- Gebed op de grens van de tijd (Rein Algera)

Onze God,
op de grens van de tijd
bidden wij u voor allen
die achteromkijkend vooral
uren met schuld,
dagen van pijn,
weken van verdriet
of maanden van rouw zien.
Met hen roepen wij
om ruimte voor vergeving,
een leven zonder pijn,
een visioen van hoop.

Onze God,
op de grens van de tijd
danken wij u voor allen
die met de kleine dingen
gelukkig zijn geweest,
voor hen die eindelijk hun
grote levensgeluk vonden.
Onze God,
op de grens van de tijd
bidden wij u voor allen
die vooruitkijkend vooral
hopen op herkregen gezondheid,
hunkeren naar de vervulling
van een intense gevoelde wens.

Onze God,
op de grens van de tijd
leggen we
ons verlies en onze verwachting,
ons verdriet en ons verlangen,
ons zuchten en onze zegeningen
voor u neer.

Onze God,
Heer over alle tijden,
Hoeder van alle leven,

Ouder voor al uw mensenkinderen,
bij u krijgt het goede
uit wat voorbij is
in liefde
een plaats buiten de tijd
bij u krijgt het kwade
uit wat voorbij is
in vergeving
voor goed een einde.

Onze God,
wij danken u
dat in uw liefde
tijd geen grenzen heeft
dat in uw liefde
elk van onze dagen
een nieuwe toekomst open gaat.

Amen

- Lied: 'Zie de zon' (Psalm 8b)

WOORD

- Zondagsgebed
- Lezing Uit de Bijbel in Gewone taal Matteüs 2: 1 – 12
- Lied: De wijzen (Lied 520: 1, 5, 6)
- Het verhaal van de vierde wijze (Een legende – naar Mig Holder)

Lang, lang geleden stond er in een heel ver land een prachtig huis, met een koepel en pilaren. De koele kamers hadden marmeren vloeren: de wanden waren bekleed met zijde en satijn. Dat huis was van Artaban, een jonge edelman.

Op een avond stond hij met drie vrienden voor het raam. Ze keken naar de nachtelijke hemel. Het waren geleerden. Aan de hand van oude boekrollen bestudeerden zij de sterren en planeten.

Opeens riep Melchior; één van de wijze mannen: "Kijk daar eens!" Hij wees naar een grote heldere ster aan de hemel. Caspar en Baltazar; de twee andere vrienden van Artaban, keken verbaasd naar het flonkerende licht. "Dat moet de ster zijn, waarover we al vaak hebben gelezen. Hij kondigt de geboorte van een nieuwe koning aan die later de wereld zal veranderen. Als we de ster volgen, zal die ons bij de kleine koning brengen!"

Onmiddellijk begonnen Caspar, Melchior en Baltazar plannen te maken. "Laten we meteen op reis gaan en de ster volgen!"

"Wat moeten we meenemen? Goede kaarten, eten en drinken voor onderweg en jonge, sterke kamelen!"

"Wanneer kunnen we vertrekken?"

De drie vrienden waren helemaal vergeten dat Artaban ook in de kamer was.

"Ik wil ook graag mee!" zei hij. "Waar spreken we af?"

De anderen draaiden zich om en keken hem aan. Melchior zei: "Jij hoeft niet met ons, drie oude mannen, op reis te gaan!"

"Maar ik wil niets liever dan met jullie meereizen!" zei Artaban. "Ik heb zo'n gevoel dat deze ster mij niet alleen bij een nieuwe koning zal brengen, maar ook bij het geheim van het leven."

De drie wijze mannen keken verbaasd naar Artaban. Maar Caspar zei, terwijl er een sluw lachje over zijn gezicht gleed: "Goed. Wij gaan nu terug naar onze stad, naar ons huis en onze werkkamer. Daar liggen onze kaarten en instrumenten. Over drie dagen vertrekken we daar om middernacht. Als je er niet bent, gaan we zonder jou."

“Dank u wel!” riep Artaban blij. Hij rende weg om alles voor de reis in orde te maken.
“Maar ik wil helemaal niet dat hij meegaat,” klaagde Baltazar. “Waarom denk je dat ik zei dat hij helemaal naar ons huis moest komen?”, lachte Caspar. “Dat is best ver, en je kent hem toch? Dat redt hij nooit in drie dagen!”
En ze barsten uit in bulderend gelach.

Wat was Artaban blij dat hij mee op reis mocht! Maar toen bedacht hij dat er heel wat in orde was te maken voor de reis. Hij maakte een lijst van alles wat hij nodig zou hebben: dunne kleren voor overdag, dikke kleren voor 's nachts: een tent, dekens, olie voor de huid, eten en drinken voor zichzelf, eten en dringen voor de kameel... De lijst werd steeds langer.
Maar net toen Artaban dacht dat hij niets vergeten had, schoot hem iets te binnen. Natuurlijk, ik moet een cadeau meenemen voor de kleine koning!

Vlug ging hij naar het marktplein. Bij de poort stonden de rijke kooplui van de stad. Aan hem verkocht Artaban al zijn bezittingen: zijn boeken, zijn meubels, zijn prachtige huis en al zijn kamelen, op één na. Van het geld kocht hij drie juwelen: de kostbaarste die hij kon vinden- de blauwste saffier, de roodste robijn en een parel zo wit als sneeuw. “Een prachtig cadeau voor een koning”, zei hij tevreden, terwijl hij de juwelen in een leren zakje liet glijden. Daarna bond hij het zakje stevig vast aan zijn gordel.

Toen de volgende morgen de eerste zonnestralen over de stad gleden, was Artaban klaar voor de reis. De hele nacht was hij bezig geweest met vouwen, passen en meten: maar nu zat alles wat hij nodig had in de twee grote zadeltassen. Hij bond de tassen op de rug van de kameel, daarna klom hij in het zadel en begon aan de grote reis.

Twee dagen lang ging alles goed. De lucht was helder en fris, de kameel was jong en sterk. Als de zon op het hoogtepunt stond, rustten ze uit in de schaduw van een rots. Als het avond werd zette Artaban zijn tent op om te slapen. Maar op de derde dag werd het pad te steil, het lag bezaaid met stenen. De zon brandde uit de wolkeloze hemel. De kameel begon moe te worden, maar Artaban gunde zichzelf en de kameel geen rust. Hij wilde op tijd bij zijn drie vrienden aankomen.

Plotseling hoorde Artaban een geluid: het leek wel of er iemand om hulp riep. Artaban liet de kameel stoppen en keek om zich heen. En weer hoorde hij een stem zachtjes roepen. Tegen zijn zin klom Artaban van zijn kameel.

Daar, half verborgen achter een rots, lag een man. Hij had een diepe hoofdwond: het bloed stroomde over zijn gezicht. Wanhopig keek hij Artaban aan. Artaban aarzelde. Als hij de man hielp, zou hij nooit op tijd bij het huis van zijn vrienden aankomen. De gewonde man strekte zijn hand naar hem uit. Hij fluisterde: “Ik ben beroofd. Alstublieft, help mij!”
Artaban bedacht zich niet langer. Hij pakte een waterkruik uit de zadeltas en begon voorzichtig de wond schoon te maken. Hij scheurde een reep stof van zijn mantel, daarmee verbond hij het hoofd van de man.

Tegen de heuvel in de verte lag een klein stadje, Artaban hoopte dat hij daar iemand kon vinden, die voor de gewonde man zou willen zorgen. Hij tilde hem op de rug van zijn kameel en met een slakkengangetje liepen ze in de richting van het stadje.

Het was al bijna donker toen ze bij het stadje aankwamen. Artaban was doodmoe. Hij ging van deur tot deur. Bij elk huis klopte hij aan en vroeg of er iemand voor de gewonde man kon zorgen. Maar de mensen vroegen: En wie betaalt zijn eten en zijn medicijnen? En ze sloegen de deur voor zijn neus dicht. Toen de deur van het volgende huis openging, liet Artaban de

flonkerende blauwe saffier zien. Wilt u voor deze gewonde man zorgen? De vrouw knikte verbaasd. Ze nam de kostbare steen aan en bracht de man naar binnen.

Toen Artaban die avond een vuur aanlegde om zijn eten er op klaar te maken, dacht hij verdrietig aan de drie wijze mannen. Het was bijna middernacht, ze zouden zonder hem vertrekken. Maar opeens begon hij te lachten. "Dan ga ik toch zelf!", riep hij hardop in de donkere nacht. "Ik zal de ster volgen, totdat ik het geheim van het leven heb gevonden."

Instrumentaal intermezzo

Zo gezegd, zo gedaan. Overdag sliep Artaban en 's nachts reisde hij. De heldere ster aan de hemel wees hem de weg. Weken en maanden gingen voorbij. Maar op een nacht ontdekte Artaban dat de ster stil was blijven staan. Vlakbij zag hij de eerste huizen van een dorp. Dit moest de plaats zijn waar de kleine koning was geboren!

Toen Artaban het dorp binnen reed, was alles er nog in diepe rust. Maar uit een van de huizen klonk het geluid van een huilende baby. Zou dit dan het einde zijn van zijn tocht? Hij klopte op de deur. Het duurde een tijdje, toen deed een vrouw de deur een klein kiertje open. Ze had gehuild. "O gelukkig! U bent geen soldaat!", zuchtte ze opgelucht.

"Nee, alleen maar een vermoeide reiziger", zei Artaban, en hij vertelde wat het doel van zijn reis was. "Kom binnen", zei de vrouw. Vlug sloot ze de deur achter Artaban. "We zijn zo bang," legde ze uit. "Er is hier in Bethlehem inderdaad een baby geboren, die Jezus heet. Men zegt dat hij later koning zal worden. Herodes, de koning die wij nu hebben, is woedend. Hij heeft zijn soldaten gezegd dat zij alle kleine jongetjes moesten doden. Wij hebben ook een zoontje. Iedere keer als er geklopt wordt, schrikken we. Op dat moment klonk er buiten het geluid van stampende laarzen. Doodsbang sloeg de vrouw haar handen voor haar gezicht. De vader probeerde de huilende baby te sussen. Toen werd er hard op de deur gebonsd."

Artaban had niet veel tijd nodig om na te denken. Hij greep de rode robijn uit het leren zakje en opende de deur. Daar stond een soldaat met getrokken zwaard. Hij schreeuwde: "Laat me er door, er is hier een baby!"

Hij probeerde Artaban opzij te duwen. Maar Artaban strekte zijn hand uit en liet hem de flonkerende robijn zien. "Als ik je deze geef, laat je dan de baby met rust?" Zonder een woord te zeggen, pakte de soldaat de kostbare edelsteen en verdween in de donkere straat.

"Hoe kunnen we u ooit bedanken?", zei de vader. Hij had tranen in zijn ogen. "Die robijn was heel veel geld waard!"

"Niets is meer waard dan het leven van een kind", zei Artaban.

En terwijl de vader en moeder hun kindje in bed legden, sloop hij stilletjes naar buiten. Artaban krom weer op zijn kameel, hij voelde zich terneergeslagen. Hij was bang dat hij het geheim van het leven nooit zou vinden. En bovendien had hij nu al twee van de drie kostbare juwelen, die bestemd waren voor de kleine koning, weggegeven.

Artaban trok verder. Onderweg hoorde hij dat de ouders van Jezus waarschijnlijk in Egypte waren. Ze zouden daarheen gevlucht zijn om te ontkomen aan de soldaten van Herodes. Maar aangekomen in Egypte kon Artaban nergens een spoor van Jezus ontdekken. Hij begon de moed te verliezen. Weken gingen voorbij, en maanden, en zelfs jaren. Artaban reisde door de hele wereld. Veel meer dan die ene kostbare parel, goed weggestopt in het leren zakje aan zijn gordel, bezat hij niet.

Instrumentaal intermezzo

Ruim dertig jaren gingen voorbij. Artaban was nu een oude man geworden.

Op een dag liep hij door de straten van Jeruzalem. Het was er erg druk. Veel mensen waren naar de stad gekomen om er het Paasfeest te vieren. Artaban genoot van de muziek en de gezellige drukte op straat. Plotseling zag hij iets, waar hij erg van schrok. Op de hoek van een straat stond een huilend meisje, haar handen waren vastgebonden op haar rug. Naast haar stond een man. Hij riep: "wie wil haar kopen? Ze is jong en sterk! Wie heeft er een goede slavin nodig?" Artaban kon het niet langer aanzien. Vlug liep hij op de man af en zei: "Zeg maar hoeveel u voor haar wilt hebben."

Spottend keek de slavenhandelaar hem aan. "Waarmee denkt u te betalen?", vroeg hij. Artaban kreeg een kleur. De man had gelijk: al zijn geld was op. Aarzelend zochten zijn vingers naar het leren zakje aan zijn gordel waarin zijn laatste bezit zat.

De kostbare, sneeuwwitte parel. Toen haalde hij bastberaden de parel tevoorschijn. De omstanders werden stil van verbazing: zoiets kostbaars hadden ze nog nooit gezien. Voor die parel kon je wel honderd slaven kopen. De handelaar griste de parel uit Artabans handen en duwde het meisje naar hem toe. Voorzichtig maakte Artaban de koorden om haar polsen los. "Ga maar", zei hij, "je bent vrij." Het meisje keek hem niet begrijpend aan. "Maar u hebt net een kapitaal voor mij uitgegeven", zei ze verbaasd. "Vrijheid is meer waard dan een schatkist vol juwelen", zei Artaban.

Het volgende ogenblik kwam er een opgewonden menigte de straat in. Artaban werd opzij geduwd door woedende mannen, die met stokken zwaaiden en riepen: "Jezus, Jezus! De koning van de Joden!" Twee soldaten sleurden een man met zich mee: zijn hoofd bloedde, omdat ze hem een kroon van doornentakken hadden opgezet. Artabans adem stakte in zijn keel. Hij wrong zich door de mensenmassa heen naar de gevangene en keek hem aan. Hij wist het meteen: dit was de man die hij al die jaren had gezocht! "Ik dacht dat u koning zou worden", zei Artaban teleurgesteld, "maar ze gaan u doden." "Ik weet het", zei Jezus, "maar ik ben bereid." Verdrietig zei Artaban: "Jaren gelden had ik drie kostbare juwelen. Die wilde ik geven aan degene die mij het geheim van het leven kon laten zien. Maar ik heb ze alle drie weggegeven." "Je had ze niet beter kunnen besteden, Artaban", zei Jezus. "Niets is belangrijker dan de gezondheid van een man, het leven van een baby en de vrijheid van een meisje." Meer kon Jezus niet zeggen, de soldaten trokken hem met zich mee. De mensen drongen zich tussen Artaban en Jezus in. Maar Artaban hoorde hoe Jezus uit de verte nog naar hem riep: "Door mij te zoeken, ontdekte je het geheim van het leven!"

Instrumentaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Uit uw hemel zonder grenzen' (Lied 527: 1, 3 en 5)
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied (staande gezongen): Vervuld van uw zegen (Lied 425)
- Zegen, gezongen